

MUHU Z JIZERSKÝCH HOR

Tyto hory dlouho neměly svého dobrého ducha bdejšího, aby tu lidé nepáchali nekalotu, ale měli se rádi, pracovali, množili se a umírali, jak káže odvěký zákon moudré přírody. Až se na to nemohli dívat Krakonoš s Rampuškem, kterým ochrana hor ležela na srdci.

Pověst o zrozenci mlhy

I sešli se vládcové okolních hor na kopci Muchově. Krakonoš snesl mlhu, poté vítr a tu se otevřela skála. Z ní vyšla postava jakoby spředená z mlh, v modrém plášti s knoflíky z jizerského safíru, ve tváři vodové oči podobné tůním na Čihadle. Krakonoš promluvil: „Budeš dbát, aby lid v tvém kraji byl pracovitý, spravedlivý, aby ve vzájemné lásce žil, nespravedlivo trestal a zemi obdělával.“ Tu z hřebene Černé Studnice zahoukala sova své muhúúúúú, a tak svůj výtvar nazvali Muhu.

Malebná krajina Orlických hor láká ke sportovnímu vyžití lyžaře i běžkaře. Pokud ve zdejších lesích náhodou zabloudíte, nepropadejte panice – Rampušk vás navede na správnou cestu.

sem instalována kopie a vzácný originál se nachází ve vstupní hale frenštátské radnice. V roce 1868 byl z Radhoště přivezen jeden ze základních kamenů pro Národní divadlo v Praze. Podle novodobých beletrií je Radhošť neboli Radegast bůh západní, odpolední strany. Rád zve na hostiny a také se nechává hostit.

DVOJICE VLÁDCŮ ORLICKÝCH HOR

Také těmto přívětivým horám strážný duch dlouho chyběl. Až dokud se, někdy před dvěma sty lety, nezačala místními kotáry šířit pověst o krásné princezně

Kateřině, která se před svými pronásledovateli uchýlila v lůně hor a s přispěním dobrých sil se stala zdejší laskavou vládkyní. Po Kačence prý pošílhal Rýbrcoul, ona ho ale odmítla. Ve své hře Pan Johanes (jiný název pro Krakonoše) to popsal Alois Jirásek. Dnes popularitu Kačenky přebírá Rampušk. Tuto postavu si vymyslel Jiří Dvořák v 60. letech minulého století pro svůj rozhlasový pořad Kam na do-

Pověst o princezně Kačence

Půvabnou Kateřinu zaslíbil otec král bohatému, ale pyšnému a starému šlechtici. Dívčina však toužila po lásce, a tak ženicha odmítla a utekla do hor. Zdejší babka kořenářka ji zavedla na horu Ostružník, kde dívka v půlnoci polkla právě rozkvetlé zlaté kapradí. V mdlobách padla na zem, a než se probírala, obstoupil ji zástup trpaslíků. Přinesli jí dary a ona jim na oplátku slíbila, že jejich horám bude dobrou rozváznou vládkyní. Poprvé se objevila v Babičce Boženy Němcové.

volenou. Původně byl Rampušk připraven jen pro tento jediný pořad, až neočekávaně se však ujal a v roce 1965 už ukončoval zimní sezonu v Deštném. Lyžaři a turisté přiklkl jeho jméno reliéfnímu portrétu lesního muže umístěnému v Masarykově chatě na Šerlichu. Nyní je tento horský duch odpovědný za počasí, je patronem sportovců a Horské služby a vládne nad horami v zimě. V létě pak přebírá vládu princezna Kačenka, která chrání přírodu a má blíže k dětem, k nimž promlouvá hlavně v pohádkách.

Pověst o Radhostovi

I zahleděla se do milovníka dobrého jídla a pití mladička Chors. On si jí ale nevšímal, narozdíl od boha větrů Striboga. Ten ukradl Radhostovi plášť a vkradl se do komnat Chors. Ona lest neprokoukla a nechala se svést. Když na ni přišla, prosila o milost pro holčičku, kterou nosila pod srdcem. Hlavní bůh Svarožic však ještě nenarozenou bohyni nechal rozplynout se slovy: „Budiž rozplynuta, ty, jež nejsi plod léta ani plod zim.“ Ozvěna opakovala slova plod zim, plodzim, podzim, až si je lidé pamatovali. A tak doba mezi létem a zimou má název, ne však bohyni.

ránci

RADEGAST BESKYDský

S kultem boha Radegasta je od počátku 18. století spojována hora Radhošť v Moravskoslezských Beskydech, protkaná podzemními chodbami a jeskyněmi. Pohanští Slované zde konaly posvátné obřady, kterými oslavovali svého boha války, vítězství, slunce, ale také hojnosti, plodnosti, úrody a pohostinnosti. Dnes stojí na hřebenové cestě mezi Radhoštěm a Pustevnami socha boha Radegasta, kterou v roce 1929 vytvořil v USA Albín Polásek, rodák z Frenštátu pod Radhoštěm. Zobrazuje boha s býčí hlavou, rohem hojnosti a s valašskými krpci. Jelikož socha špatně odolávala drsným klimatickým vlivům, byla

